

---

*Лариса Коваленко,
старший викладач кафедри економіки,
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ

Удосконалення організації трудових процесів дозволяє економити робочий час, підвищувати якість продукції, економити сировину, матеріали, енергоносії та краще використовувати обладнання і досягати економічну ефективність організації праці.

Соціальна ефективність організації праці проявляється у підвищенні працездатності людини, збереженні її здоров'я, підвищенні задоволеності працею. Результат соціальної ефективності відображається в економічній ефективності.

Основними показниками економічної ефективності заходів з удосконалення організації праці є:

- зростання продуктивності праці;
- зниження трудомісткості випуску продукції;
- річний економічний ефект (або економія приведених витрат при виробництві однорідної продукції);
  - вивільнення чисельності персоналу;
  - економія робочого часу;
  - приріст обсягів виробництва (послуг);
  - приріст доходів (прибутку) на гривню витрат;
  - економія витрат виробництва за окремими статтями;
  - фактичний термін окупності інвестицій удосконалення організації праці.

Серед основних факторів, за рахунок яких може бути визначена економічна ефективність щодо покращення організації праці виділяють:

- зниження чисельності працюючих;
- умовно-річна економія по фонду заробітної плати;
- зниження в собівартості продукції умовно-постійних затрат.

Соціальна ефективність різних заходів з удосконалення організації праці визначається за допомогою наступних укрупнених показників:

- змістовність праці, що характеризується рівнем складності і різноманітності трудових функцій, виробничою самостійністю і насиченістю розумовою, творчою діяльністю при скороченні витрат фізичної праці;
- професійний, культурно-технічний і кваліфікаційний рівень працівників, широта їх виробничої підготовки;
- санітарно-гігієнічні умови праці та умови безпеки праці як на даному виробництві в цілому, так і на його окремих ділянках;
- соціально-психологічний клімат в первинних трудових колективах;
- динаміка заробітної плати, доходів і ефективність мотивації і стимулювання праці;
- загальний життєвий рівень працівників і тенденції його змін;
- відношення до праці як узагальнюючий показник, що відображає зв'язок між працівниками і працею, характеризується трудовими установками і трудовою активністю, а також суб'єктивною оцінкою працівником своєї праці;
- стабільність трудових колективів, що відображається у коефіцієнтах стабільності і плинності кадрів, які акумулюють вплив всіх перерахованих чинників.

Ефективність в широкому розумінні - це загальна результативність людської діяльності. Вона відображає співвідношення одержаного корисного результату та обсягу витрачених на це ресурсів.

Економіка - це наука про використання обмежених ресурсів для найповнішого задоволення потреб суспільства. Оскільки потреби суспільства постійно зростають і практично безмежні, то найповніше їх задоволення може забезпечуватися лише за рахунок по можливості найбільш ефективного використання наявних ресурсів. Таким чином, ефективність - це ключова, серцевинна проблема економіки. Економіка - це наука, насамперед, про ефективність, а правильне розуміння цієї категорії, уміння точно її визначати і розраховувати, знаходити все нові резерви її підвищення - основне професійне призначення економістів.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ В СІЛЬСЬКОМУ
ГОСПОДАРСТВІ**

07 - 08 березня 2025 р.

м. Київ

УДК 620.9:63

Розвиток біоенергетичного потенціалу в сільському господарстві: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ., 07-08 березня 2025 р.). – К.: Видавництво «Наукова столиця», 2025 – 172 с.

Відповідальний за випуск д. е. н., професор **М. П. Талавира**

Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори.

© Національний університет біоресурсів і
природокористування України, 2025